

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44

Onze referentie
2024-0000918772

Datum 5 december 2024
Betreft Verslag ministeriële bijeenkomst demografie

Geachte voorzitter,

Hierbij ontvangt u het Verslag van de informele ministeriële bijeenkomst demografie van 18 en 19 november jl. te Boedapest.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

Y.J. van Hijum

Verslag informele ministeriële bijeenkomst demografie van 18 en 19 november 2024 te Boedapest

Voor de informele ministeriële bijeenkomst over demografie van 18 en 19 november jl. stonden twee gedachtewisselingen geagendeerd. Zoals ik uw Kamer eerder mededeelde in de Geannoteerde Agenda van deze bijeenkomst werd Nederland op ambtelijk niveau vertegenwoordigd.¹

Agendapunt: gedachtewisseling inzake intergenerationele solidariteit

Het Hongaars voorzitterschap organiseerde een gedachtewisseling over intergenerationele solidariteit en de betrokkenheid van ouderen bij het bevorderen van een gezonde levensduur en maatschappelijke participatie.

Alle lidstaten waren het erover eens dat solidariteit tussen generaties en een gezonde levensduur moeten worden bevorderd. Een meerderheid van de lidstaten benadrukte de noodzaak van samenwerking en cohesie tussen generaties en presenteerde relevante nationale initiatieven ter ondersteuning van dit doel. Veel lidstaten vroegen aandacht voor de mentale gezondheid van ouderen en bespraken de uitdagingen op het gebied van geestelijke gezondheid, eenzaamheid en participatie van ouderen. Tevens benadrukten verschillende lidstaten de noodzaak om leeftijdsdiscriminatie aan te pakken en mensenrechten te bevorderen, alsmede het belang van participatie en inclusie van oudere werknemers op de arbeidsmarkt.

Sommige lidstaten pleitten voor sterker gezinsbeleid, verschillende andere lidstaten benadrukten het belang van individuele keuzes op dit gebied en vroegen aandacht voor meer ondersteunende maatregelen om de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen te verhogen. Het voorzitterschap riep in haar slotwoord op tot actie om demografische uitdagingen aan te pakken en te werken aan gezamenlijke oplossingen.

Nederland heeft in de gedachtewisseling onder meer gerefereerd aan de conclusies van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050, waarin staat dat er keuzes gemaakt moeten worden gelet op de veranderende omvang en samenstelling van de Nederlandse bevolking de komende dertig jaar door migratie, (dubbele) vergrijzing en toenemende diversiteit. Zonder deze keuzes, komen zowel onze economische als onze brede welvaart in het gedrang en zullen essentiële publieke voorzieningen verder onder druk komen te staan. Ook heeft Nederland aangekaart dat hoewel ons land één van de koplopers is qua arbeidsparticipatie van ouderen, het van belang is om ervoor te zorgen dat deze trend zich doorzet. Verhoging van de pensioenleeftijd en stimulerende maatregelen om langer door te werken kunnen hieraan bijdragen, zoals het verkorten van de loondoorbetaling bij ziekte van AOW'ers. Verder gaat het kabinet uit van een brede aanpak rond gezond langer doorwerken, met als stip op de horizon dat uiteindelijk iedereen gezond werkend het pensioen kan halen.

Op het gebied van mentale gezondheid is het voorbeeld ingebracht van de door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gelanceerde campagne 'Praat vandaag over morgen', welke gericht is om ouderen aan te zetten tot het gesprek over de thema's wonen, zorg en fit blijven².

Agendapunt: gedachtewisseling inzake het ondersteunen van jongeren op weg naar een zelfstandig leven

Het Hongaars voorzitterschap organiseerde een gedachtewisseling over het ondersteunen van jongeren op weg naar een zelfstandig leven. Het Hongaars voorzitterschap noemde jongeren als de sleutel tot het concurrentievermogen en de welvaart van de EU, en riep daarbij op om toegang tot werkgelegenheid en adequate huisvesting voor deze groep te vergemakkelijken.

¹ Kamerstukken II 2023/2024, 21501- 31, nr. 766.

² <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2024/03/20/ministerie-van-vws-en-maatschappelijke-organisaties-roepen-op-praat-vandaag-over-morgen>

Lidstaten deelden tijdens de gedachtewisseling nationale voorbeelden over hun prioriteiten en maatregelen om jongeren te ondersteunen op het gebied van huisvesting, welzijn en werkgelegenheid. Een groot deel van de lidstaten herhaalde de noodzaak om toegang tot betaalbare huisvesting voor jongeren te verbeteren, waarbij subsidies voor huurder en starters, het uitbreiden van de woningvoorraad, en het efficiënter gebruik maken van de woningvoorraad als voorbeelden werden genoemd. Op het gebied van werkgelegenheid werden diverse oplossingen en maatregelen geopperd, zoals het implementeren van de Raadsaanbeveling over de Europese jongerengarantie³. Daarnaast werd de nadruk gelegd op de overgang van school naar werk, loopbaandiensten en *one-stop-shops*, onderwijs en training voor met name digitale en groene vaardigheden en het belang van leerlingplaatsen en stages.

Lidstaten schetsten ook welke nationale maatregelen zij hadden genomen op het gebied van mentale gezondheid van jongeren. Een aantal lidstaten noemde het belang van preventie, bewustmaking en toegankelijke geestelijke gezondheidsdiensten voor kinderen en jongeren. Een paar lidstaten noemde specifiek de impact van sociale media op kinderen en jongeren. Tot slot uitten enkele lidstaten zorgen over het dalende geboortecijfer in de EU en riepen zij op tot het bevorderen van gezinsbeleid. Andere lidstaten benadrukten het belang van de vrijheid voor persoonlijke keuzes hierin. Een aantal lidstaten herhaalde de rol van kwalitatief goed onderwijs en opvang voor jonge kinderen als belangrijke maatregelen om gezinnen te ondersteunen.

Nederland heeft tijdens de gedachtewisseling benadrukt dat het nationale beleid erop gericht is om mensen hun eigen keuzes te laten maken, zonder dat zij hierbij obstakels ondervinden. Verder heeft Nederland het belang van het versterken van de mentale veerkracht benadrukt en erkend dat de mentale gezondheid van jongeren onder druk staat door de onzekere toekomst, mede door het tekort aan huizen. Een aantal maatregelen die Nederland onderneemt op het gebied van huisvesting is verder toegelicht. Hoewel de jeugdwerkloosheid in Nederland relatief laag is in vergelijking met andere lidstaten, blijft er ruimte voor verbetering. Het wetsvoorstel 'Van School naar Duurzaam werk' is hierbij door Nederland tijdens de gedachtewisseling toegelicht. Dit wetsvoorstel heeft als doel om jongeren te helpen bij de overgang van school naar werk, en de juiste begeleiding en ondersteuning te geven richting economische zelfstandigheid.

³ Kamerstukken II, 2020/21, 22112, nr. 2909.